

2022-02-17
Dnr 21ON360

Årsredovisning år 2021

Omvårdnadsnämnd

Innehållsförteckning

1	Målanalys	4
1.1	Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen	4
1.2	Ett klimatneutralt Gävle 2035	13
2	Uppföljning av politiska uppdrag	14
2.1	Omvårdnadsnämnden ges i uppdrag att genomföra ett Äldreomsorgslyft för att möjliggöra fler utbildade undersköterskor och helst komplettera med utbildningsinsatser för såväl fler sjuksköterskor som specialistsjuksköterskor i syfte att minska hyrpersonal och öka kvalitén. Behov av utökad fortbildning i svenska språket hos anställda skall identifieras och om nödvändigt genomförs. Detta i samverkan med kommunstyrelsen och arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden.....	14
2.2	Omvårdnadsnämnden ges i uppdrag att återkomma med en strategi för hur ökade statsbidrag på bästa sätt kommer att höja kvaliteten i äldreomsorgen.....	15
2.3	Omvårdnadsnämnden ges i uppdrag att aktivt arbeta för att Gävle kommun i nära samverkan med Region Gävleborg utveckla arbetet med god och nära vård. Ett särskilt fokus bör läggas på förebyggande insatser som stärker den äldre att bibehålla god hälsa. Utöver förebyggande arbete ska en mer tillgänglig, närmare vård, tillsammans med nya arbetssätt och utökad samverkan, innebära att resurserna inom vård och omsorg kan användas bättre och därmed räcka till fler.....	15
2.4	Omvårdnadsnämnden ges i uppdrag att delta i arbetet med att utveckla fler boendelösningar för äldre.....	16
2.5	Omvårdnadsnämnden ges i uppdrag att utreda stärkt samverkan med föreningsliv/ ideell sektor kring träffpunkter för äldre.....	16
2.6	Omvårdnadsnämnden uppdras att i samverkan med kultur- och fritidsnämnden främja äldres hälsa och välmående i en tid av hög isolering genom att möjliggöra ”Kultur för äldre” (spegling av uppdrag till Kultur- och fritidsnämnden).....	16
3	Uppföljning av privata utförare	16
4	Resultat och investeringar	16
4.1	Resultat och investeringar	16
4.2	Covid-19	17
4.3	Kommunplan 2021.....	18
5	Sammanfattning av de väsentligaste händelserna	18

6 Förväntad utveckling 18

Bilagor

Bilaga 1: ON Bilaga 1 Ekonomisk månadsrapport, december 2021

1 Målanalys

1.1 Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen

Nämndens/bolagets verksamheter

Pandemin har i mycket hög omfattning fortsatt påverkat verksamheterna tillhörande Omvårdnadsnämnden under 2021. Detta har krävt stränga prioriteringar och nya arbets sätt för att få kärnverksamheten och uppdraget gentemot kund att fungera under 2021 under fortsatt kraftigt förändrade (försämrade) förutsättningar.

Arbets situationen har påverkats för såväl omvårdnadspersonal och sjuksköterskor som chefer på alla nivåer. Enhetschefer har fått en ökad arbetsbelastning med fokus på personalbemanning och schemaläggning. Personalomsättningen på enhetschefer inom delar av verksamheten har också varit hög. Pandemin har under framförallt första halvåret påverkat kundernas möjlighet till självständighet negativt eftersom flera aktiviteter har ställts in eller minimerats för att minska risken för smittspridning.

Stort arbete är nedlagt för att hitta lösningar utifrån höga sjukskrivningstal hos medarbetare, minska smittspridning hos våra kunder samt för att så långt som möjligt garantera patientsäkerhet. Arbetet har inneburit förändrad planering, omprioriteringar och beslut som har påverkat såväl kunder, anhöriga som medarbetare och chefer. För att förhindra smittspridning har personalplanering utgått från begreppet kohortvård (isolering av den smittade, få personer runt den smittade, kontinuitet). Detta har varit mycket resurskrävande och har tagit fortsatt fokus från insatser, aktiviteter och utveckling som sker under normalår.

Kontor Myndighet

Myndighet SoL omsorg 1 och 2 ansvarar för handläggning och uppföljning av bistånd enligt socialtjänstlagen. I verksamheten finns också boendesamordnare som fördelar platser på vård- och omsorgsboende och sjuksköterskor som ansvarar för inskrivning i hemsjukvård. Under år 2021 genomfördes en omorganisation avseende avgiftshandläggning i Välfärd Gävle vilket innebar att avgiftshandläggarnas tillhörighet i organisationen ändrades från denna verksamhet till kontor Utveckling och stöd.

Verksamheten 2021

Verksamheten har fortsatt anpassat arbetssättet utifrån de restriktioner som infördes till följd av pandemin. Arbetet har därmed i stor utsträckning skett hemifrån och kontakt med kund och anhöriga har i stort sett skett per telefon eller digitalt. Hembesök har genomförts enbart när det bedömts nödvändigt för att kunna genomföra utredningen. Planering från slutenvården har uteslutande skett digitalt eller per telefon.

Verksamhetens fokusområden

IBIC – Individens behov i centrum

Sedan 2019 arbetar verksamheten med stöd av utredningsmetodiken IBIC där biståndshandläggare utreder kundens faktiska behov, resurser och förmågor. Samtliga utredningar vad gäller hjälp i hemmet där kund har behov av personlig omvårdnad är nu utredda med stöd av IBIC.

Uppföljningar

Verksamheten ska enligt rutin i ledningssystemet följa upp beslut om bland annat hjälp i hemmet en gång per år på myndighetens eget initiativ. I verksamhetssystemet Treserva finns funktionen bevakning för att på ett systematiskt sätt bevaka när det är dags att följa upp beslut om exempelvis hjälp i hemmet. Verksamheten valde i samband med införandet av Treserva 2012 att inte använda sig av denna funktion vilket inneburit att vi inte fullt ut följt upp beslut på eget initiativ. Verksamheten har under hösten 2021 arbetat med förberedelser för att kunna

använda funktionen bevakning. Under början av 2022 kommer vi inleda ett nytt arbetssätt där denna funktion används för att ge oss ett bättre stöd för att se vilka beslut som ska följas upp och därmed fullgöra våra uppföljningar i enlighet med rutin.

Planering vid utskrivning från slutenvården

Verksamheten har under sommaren 2021 deltagit i pilotprojektet ”Utskrivnings- och uppföljningsprocessen – ett delat ansvar” tillsammans med kontor Stöd i hemmet i syfte att kvalitetssäkra utskrivnings- och uppföljningsprocessen i teamsamverkan. Konkret innebar projektet att delta tillsammans med hemtjänst och hemsjukvård i regelbundna möten för att utbyta information avseende gemensam kund som är inskriven i slutenvården. Biståndshandläggare närvarade vid dessa möten som tyvärr ibland saknade viktiga motparter som exempelvis fast vårdkontakt. Pilotprojektet utvärderas.

Inskrivning i hemsjukvården

Verksamhetens sjuksköterskor ansvarar för inskrivningen i hemsjukvården vilket under 2021 ibland försvårats då man får till sig att patienter inte kan skrivas in på fredagar. Detta påverkar kund/patient negativt, kan leda till försening i utskrivningsprocessen från slutenvården vilket i sin tur kan leda till betalningsansvar för kommunen och för regionen brist på platser i slutenvården.

Mobila teamet

Mobila teamet är ett samarbete mellan Region Gävleborg och Gävle kommun som verksamheten bemannar med sjuksköterska måndag till fredag. Syftet med mobila teamet är att via hembesök hos multisjuka äldre minska behovet av inskrivning i slutenvård, och att kund/patient istället kan få vård och stöd i sin hemmiljö.

När verksamhetens sjuksköterskor är i tjänst i mobila teamet finns en ingång till biståndshandläggare vilket möjliggör att hjälp i hemmet kan beviljas i ett tidigare skede vilket också minskar behovet av inskrivning i slutenvården.

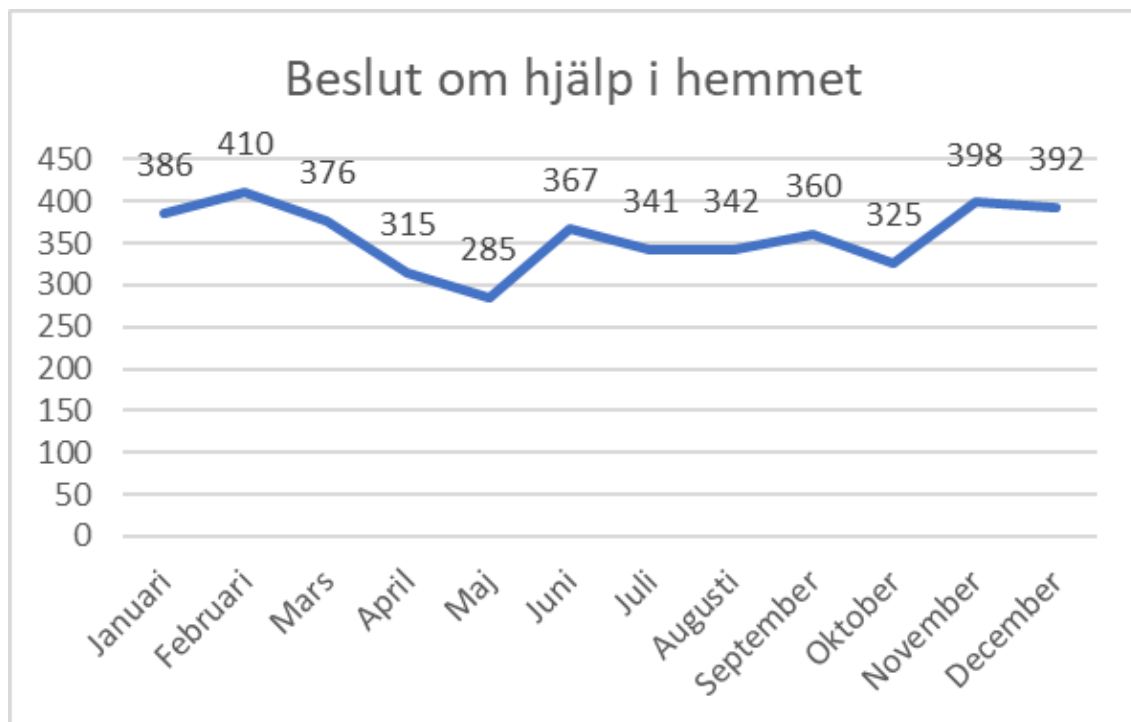
God och nära vård i Region Gävleborg

Verksamheten deltar i ett arbete tillsammans med Region Gävleborg för att öka tillgängligheten, kontinuiteten och delaktigheten i vården för kund/patient.

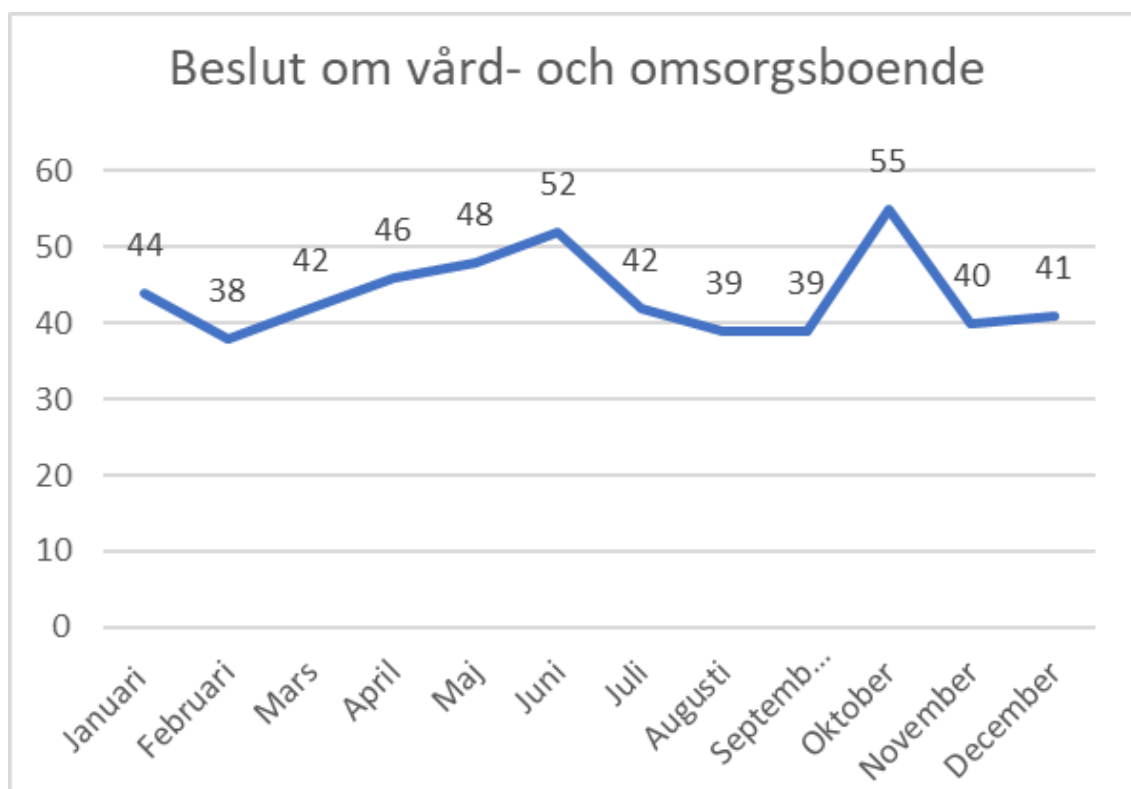
Statistik

Nedan presenteras ett urval av statistik per månad vad gäller fattade biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen under 2021.

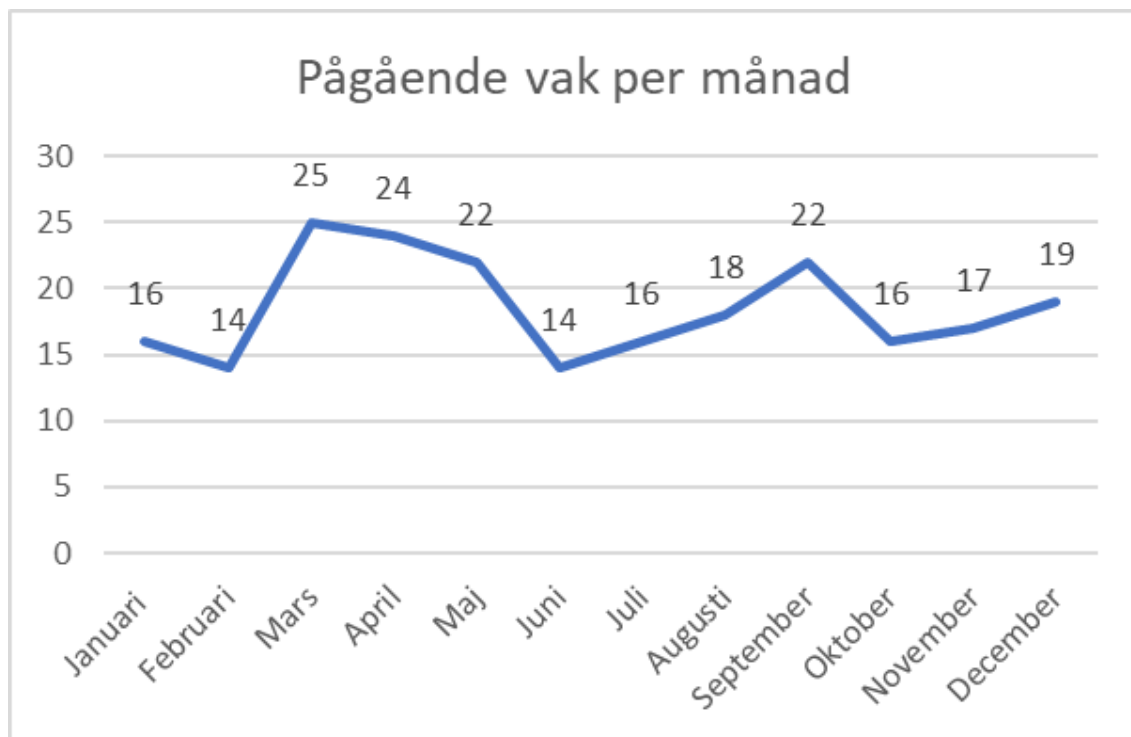
Verksamheten har under året fattat totalt 4297 beslut om hjälp i hemmet.

Verksamheten fattade 526 beslut om vård- och omsorgsboende under året.

Bilden nedan visar antal pågående beslut om vak per månad under år 2021.

Behovet av vak har ökat avsevärt under 2021. 608 beslut om trygghetstelefon fattades under 2021.

För att få en uppfattning om volymer som behöver följas upp så redovisas nedan pågående insatser/beslut

Pågående Beslut 2019	Antal Beslut	Antal personer
Hjälp i hemmet 4 kap 1 § SoL	4418	2629
Hjälp i hemmet 4 kap 2 § SoL	15	14
Trygghetstelefon 4 kap 1 § SoL	2826	2798
Trygghetstelefon 4 kap 2 § SoL	21	21
Hjälp i hemmet Natt 4 kap 1 § SoL	692	588
Vård- och omsorgsboende 4 kap 1 § SoL	1538	1529
Avlösningsvistelse 4 kap 1 § SoL	249	210
Korttidsvistelse 4 kap 1 § SoL	494	455
Dagverksamhet 4 kap 1 § SoL	527	471
Pågående Beslut 2020	Antal Beslut	Antal personer
Hjälp i hemmet 4 kap 1 § SoL	5921	2580
Hjälp i hemmet 4 kap 2 § SoL	140	119
Trygghetstelefon 4 kap 1 § SoL	2687	2659
Trygghetstelefon 4 kap 2 § SoL	214	213
Hjälp i hemmet Natt 4 kap 1 § SoL	770	602

Pågående Beslut 2019	Antal Beslut	Antal personer
Vård- och omsorgsboende 4 kap 1 § SoL	1499	1494
Avlösningvistelse 4 kap 1 § SoL	164	139
Korttidsvistelse 4 kap 1 § SoL	230	223
Dagverksamhet 4 kap 1 § SoL	413	384
Pågående Beslut 2021	Antal Beslut	Antal personer
Hjälp i hemmet 4 kap 1 § SoL	6123	2807
Hjälp i hemmet 4 kap 2 § SoL	203	180
Trygghetstelefon 4 kap 1 § SoL	2687	2668
Trygghetstelefon 4 kap 2 § SoL	391	390
Hjälp i hemmet Natt 4 kap 1 § SoL	853	681
Vård- och omsorgsboende 4 kap 1 § SoL	1571	1558
Avlösningvistelse 4 kap 1 § SoL	158	129
Korttidsvistelse 4 kap 1 § SoL	55	55
Dagverksamhet 4 kap 1 § SoL	393	345

Kontor Boende. HSL-Enheterna

Kvalitetsarbete/egenkontroll

Arbete med tillitsbaserat ledarskap, uppbyggnad av enhetligt arbetssätt och struktur för de nya enheterna.

Ansvar och ledarskapet för den tillfälliga gemensamma krisorganisation för HSL som skapades för kontoren boende och stöd i hemmet under 2020 har under året tagits över av kontor boende och en ny, uppdaterad krisplan har tagits fram.

- Aktivt arbete med att tillsätta vakanta tjänster för att avsluta bemanningsuppdrag. Startat arbetsgrupper med samverkan inom vård- och omsorgsboendena för att säkerställa att rutiner och policys är gemensamma och kända. Påbörjat arbete med att se över OAS och vad det innebär; vad är rimligt att klara av utifrån att uppnå en trygg och säker vård?
- Konsultorganisationen har ett gemensamt arbete med Hemsjukvården påbörjats för att träda i kraft under första kvartalet av 2022.

Vård- och omsorgsboenden - Kvalitetsarbete och egenkontroll

Arbetet med framtagande av ett systematiskt underlag till stöd för chefer har pågått under den aktuella perioden. Egenkontroller i form av genomgång av avvikelser, nattfastemätning, måltidsobservationer och skyddsronder har genomförts. Vid behov av förbättring har handlingsplaner upprättats.

Under delår 1 slutfördes kvalitetsgranskning av Gävle strands vård- och omsorgsboende utifrån struktur, process och resultat. Gävle strand har upprättat en åtgärdsplan och denna kommer att ligga till grund för kvalitetsarbete också hos övriga vård- och omsorgsboenden.

Under hösten har Forellplan genomgått en intern kvalitetsgranskning utförd av Välfärd Gävles kvalitetsteam. Det framkommer i granskningen att verksamheten är i behov av vissa förbättringsåtgärder som verksamheten har blivit ålagda att förbättra. Arbetet med detta

kommer att fortsätta under 2022.

Brandronder och skyddsronder har genomförts.

Kvalitetsmöten har genomförts en gång i månaden. Deltar gör enhetschefer, sjuksköterskor och verksamhetschef. Under senare del av året har även enhetschef för rehab deltagit. Agendan för mötet är avvikelser, goda exempel och ekonomi. Kvalitetsarbete gällande avvikelshantering pågår. Rutiner och arbetsmetoder arbetas fram där målet är att avvikelser i större utsträckning än förut ska utredas, analyseras och åtgärdas i det tvärprofessionella teamet.

Arbetet med att uppdatera genomförandeplaner fortgår. Inom hemtjänsten har förbättringsarbete pågått för att öka andelen aktuella genomförandeplaner.

En omställning från korttidsenhet VILS till demensboende har genomförts på Gävle strand utifrån Omvårdnadsnämndens beslut i december 2020.

Projektledare för BPSD samt internt demensprojekt har arbetat mot enheterna med utbildningsinsatser, föreläsningar, handledning i kundärenden, kvalitetsdokumentet checklista demens. Se bilaga med statistik från projektet.

Verksamhetsområdet våbo söder ingår sedan i oktober i ett projekt med HR som heter Hälsopuls. Projektet syftar till att chefer med hjälp av Gävle kommuns rehabsamordnare har diskussioner kring hälsoläge och lär sig upptäcka tidiga signaler på ohälsa bland medarbetare. Syftet är också att stötta chefer i deras arbetsmiljöarbete.

Välfärd Gävle erbjöd under året en språkutbildning för tillsvidareanställda medarbetare i syfte att kompetens höja deras språkliga förmåga. Utbildningen var 40 veckor lång och skedde på arbetstid.

Lärdomar av och åtgärder utifrån pandemin

Enhetschefens närvaro på arbetsplatsen är av stor vikt – en lärdom som merparten av vård- och omsorgsboendena gjort. Uppföljning och nära ledarskap i första linjen är betydligt mer utmanande att utföra digitalt och på distans. Det har tidvis varit svårt att kommunicera ut snabb och korrekt information för att förebygga oro hos medarbetare och därmed också förebygga smittspridning.

Anhöriga har en avgörande roll i kundernas liv och pandemin har tydliggjort behovet av en bättre och mer anpassad kommunikation med anhöriga. Förändringen att ta emot besök i kundens lägenhet har inneburit en förbättring då det minskar oro hos övriga kunder och detta arbetssätt kan därför fortsätta tillämpas.

Följsamhet gentemot basala hygienrutiner har förbättrats avsevärt. Vård- och omsorgsboendena har lärt sig att hålla digitala möten, vikten av kohortvård och att snabbt kunna ställa om arbetssätt utifrån rekommendationer från tillsynsmyndigheter.

BPSD-registrets projekt 2021

BPSD-registret är ett nationellt kvalitetsregister. BPSD står för beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom.

Syfte och mål med BPSD-registret är att genom ett strukturerat arbetssätt och multiprofessionella vårdåtgärder minska beteendemässiga och psykiska symtom (BPSD) exempelvis: agitation, apati, oro, sömnstörningar, rastlöshet, hallucinationer, ångest, vanföreställningar och därigenom minska lidandet och öka livskvaliteten för personen med demenssjukdom. BPSD drabbar ca 90 % av alla med demenssjukdom någon gång under sjukdomstiden.

Antal registreringar i BPSD-registret 2021 inom egenregin:

Verksamhet	Antal registreringar	Antal personer
Fleminggatan	80	37
Forellplan	111	54
Furugården	52	30

Verksamhet	Antal registreringar	Antal personer
Gävle Strand	3	2
Hilleborg	22	16
Selggrens	43	37
Solberga	0	0
Solgårdsgatan	0	0
Vallongården	0	0
Ängslyckan	17	15
Totalt	328	191

Välfärd Gävle har deltagit i BPSD-registrets projekt om att arbeta med förbättringsarbete utifrån statistik. En av 6 utvalda som har arbetat med projektet har varit från Välfärd Gävle. 5 vård- och omsorgsboenden inom egenregion har deltagit med totalt 18 enheter.

Resultat från projektet

- Generell minskning av BPSD-symtom – hos en del enheter har symtomen halverats.
- Goda resultat på individnivå
- Ökad personcentrering med bättre bemötande- och kommunikationsplan
- Generell ökning av Teamarbete men är bristfälligt hos många. Där teamarbetet fungerar blir det bättre resultat.
- Enhetschefens roll som ledare i BPSD-arbetet är betydande
- BPSD-registreringarna har ökat hos projektdeltagarna
- Arbetsmetoden har börjat sätta sig

Multiprofessionellt teamarbete, där minst en person från SoL och en person från HSL deltar i hela processen vid BPSD-registreringen. (symtomskattning, analys, åtgärder och utvärdering) har prioriteringsgrad 1 i de Nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom. Under 2021 har 37,1 % av Gävles registreringar genomförts i team (inkl externa utförare. Det är en ökning från 30,2 % 2020.

Smärta är ofta en utlösande faktor till BPSD. I Gävle 2021 var 80,7 % av de registrerade, vid den senaste registreringen smärtfria, i jämförelse med riket 72,1 % och Gävleborg 70,8%.

Vad det gäller användningen av ”olämpliga läkemedel” (neuroleptika och lugnande) är den hög; neuroleptika 21,8 % och lugnande läkemedel 31,5 %.

Kontor Stöd i hemmet

Pandemiutbrott i början av år 2020 har fortsatt hög påverkan på verksamheterna. För att minska smittspridning hos kunder och för att så långt som möjligt garantera patientsäkerhet har en rad åtgärder vidtagits. Arbetet har inneburit förändrad planering, omprioritering och beslut vilka har påverkat såväl kunder och deras anhöriga som medarbetare och chefer. För att förhindra fortsatt smittspridning har personalplanering utgått från begreppet kohortvård (isolering av den smittade, få personer runt den smittade). Detta är och har varit mycket resurskrävande.

1 maj 2020 startade Välfärd Gävles Covid-team. Teamet bestod av 11 årsarbetare dagtid samt 3 årsarbetare nattetid (kl. 22-07). Covid-teamet har och har haft i uppdrag att utföra hemtjänstinsatser hos kund med misstänkt eller verifierad smitta, covid -19. Oavsett tidigare hemtjänstområde har kunder med misstänkt eller bekräftad smitta förts över till Covid-teamet.

Vid beredskapsgrupp i april fattade sektorchef beslut att Covid-teamet avslutas från 1 juni 2021. Detta beslut motiveras av minskad samhällssmitta samt en vaccinationstakt under våren vilken har medfört att kunder inom målgrupp nu är vaccinerade i hög utsträckning. Kohortvården

bedrivs dock fortsatt fram till dess att annat beslut fattas.

Pandemins påverkan på verksamheterna har sjönk från hög påverkan till viss påverkan under delår 2, för att återigen under november – december bli mycket hög. Sjukfrånvaron hos medarbetare inom hemtjänst och hemsjukvård var mycket märkbar under årets sista två månader.

Korttidsenheterna på Bergmästaren stängdes våren 2020. 1 februari 2021 fattade Omvårdnadsnämnd beslut att formellt stänga korttidsenhet med avveckling av samtliga 40 platser. Avvecklingskostnader motsvarande ca 1 mnkr belastar området.

De medarbetare som tidigare har tjänstgjort inom korttidsenhet har under våren 2021 erbjudits nya tjänsteställen inom hemtjänst samt inom Vård – och omsorgsboende.

Övriga åtgärder som har vidtagits för att minska smittspridning är utbildning inom basala hygienregler och användande av skyddsutrustning. Möten genomförs i mycket hög utsträckning via Teams. Möten såsom APT vilka inte kan genomföras digitalt sker i mindre gruppkonstellationer för att säkra avstånd mellan mötesdeltagare. Även utbildning i förflyttningsteknik har genomförts digitalt.

Verksamheterna hemtjänst, natt-larm samt anhöriganställda tillämpar arbets sätt utifrån kundens unika behov och situation. Detta med fokus på tillgänglighet, inflytande och ett självständigt liv.

Aktiviteter vilka har påbörjats för att nå Omvårdnadsnämndens mål är:

- Fortsatt tillämpning av Bomhusmodellen utifrån geografisk indelning i sk hemvårdsområden. Planering och uppföljning av kunders genomförandeplaner enl IBIC pågår ständigt.
- Säkerställande av kontaktperson samt ersättare för denna.
- Personkontinuitet hos kund har under verksamhetsåret varierat.
- Januari: andel kunder med 20 eller fler utförare = 17 %.
- Maj: andel kunder med 20 eller fler utförare = 10 %
- December: andel kunder med 20 eller fler utförare = 13 %.

Måluppfyllelse har påverkats av pandemin men även av rörlighet enhetschefer 2021. Under året rekryterades 6 enhetschefer (av totalt 9) till verksamhetsområde hemtjänst. Behov nyrekrytering; pensionsavgång, annan tjänst.

- Covidvaccination i hemmet av kunder och anhöriga har utförts av hemsjukvården vid tre tillfällen. Totalt har 201 personer vaccinerats i hemmet (2 doser) . Vid vaccination dos 3 kunder och anhöriga i hemmet genomfördes detta med stöd av extern firma. Sammanlagt vaccinerades 180 personer i hemmet dos 3.
- Ett särskilt Covid-team inom hemsjukvård, bestående av 1 ssk samt 1 usk, skapades januari 2021. Detta för att säkerställa behov av hälso – och sjukvårdsinsatser hos patienter med misstänkt eller bekräftad smitta, covid – 19. Även detta covidteam avslutades 210531.
- Hemsjukvård har under senare del 2021 påbörjat ett utvecklings – och förbättringsarbete i syfte att förbättra och stärka patientsäkerhet, arbetsmiljö, personkontinuitet samt delaktighet hos medarbetare. Hemsjukvården delas in i två vårdområden. Teamsamverkan sker genom tidigare hemvårdsområden.
- Natt -larmenheten har utvecklat samarbete med Gästrike räddningstjänst. Samtliga medarbetare inom natt – larm har genomgått fördjupad brandskyddsutbildning innehållande teori men även praktik i form av släckningsarbete. Samtliga bilar är utrustade med brandsläckare, brandfilt samt släckgranat. Detta för att medarbetare ska kunna utgöra första man på plats vid upptäckt av brand. Detta samarbete ingår i uppdrag att förebygga uppkomst av brand hos kunder vilka har insats av Gävle kommun.
- Enheten avlösningsvistelse hölls stängd första veckan januari 2021 för att bistå hemtjänst och covidteam med personella resurser.
- Enheten avlösningsvistelse har under året begränsat tillgång till vistelse med anledning

pågående pandemi. Alla kunder med beslut har haft tillgång till plats men under kortare tidsintervall än vad beslutet anger. Många avbokningar har skett då anhöriga har velat undvika risk för smitta. Totalt har 193 dygn avbokats på kundens eget initiativ.

Kontor Förebyggande och kompetens

Kontorets verksamheter som rapporterar till Omvårdnadsnämnden är:

- Dagverksamheterna i Sätra, Bomhus, Brynäs och Valbo
- Förebyggandeverksamheterna som innefattar anhörigstöd, träffpunkter, trygghetsvårdar, personliga ombud samt volontärsamordnare.

Under våren 2020 stängdes dagverksamheterna ner samt träffpunkterna på Brunn- och Kaplansgatan p g a pandemin. Under hösten öppnades starkt begränsade och covidanpassade verksamheter.

Under 2021 har verksamheten begränsats i kraft av pandemin. Färre kunder kan vistas i lokalerna dagverksamheter och träffpunkter. Även anhörigstöd har haft en begränsad verksamhet då grupper inte kunnat mötas under hela året, utbildningar i psykisk ohälsa som dem bistår med har inte heller genomförts.

Med anledning av det har inte verksamheten helt uppnått sina målsättningar.

Verksamhetsområdet Förebyggande insatser och aktiviteter har i sitt systematiska kvalitetsarbete utgått från sektorns strategier. Stärker inflytande och delaktighet, främjar nytänkande och mod, bidrar till självständighet och förstärker samarbete.

Förebyggandeverksamheterna har som målsättning att ständigt utveckla sina insatser för anhöriga och kunder via bl a motiverande samtal, digitalisering, samverkan. Verksamheten rapporterar en starkt begränsad måluppfyllelse i kraft av pandemin men har utvecklat det som varit genomförbart.

Dagverksamheterna har som målsättning att utveckla verksamheten via sina genomförandeplaner IBIC, kundenkäter, kundråd och samarbete bl a. Verksamheten rapporterar även här en starkt begränsad måluppfyllelse i kraft av pandemin men har utvecklat det som varit genomförbart.

Allmänt bemanningssituationen under 2021

Bemanningssituationen under 2021 har varit mycket ansträngd, i synnerhet under huvudsemesterperioden samt i samband med jul- nyårs- och trettondagshelgerna då det saknats vikarier inom samtliga kontorets verksamheter vilket har medfört ökad andel beordring, övertid och avbrutna semestrar för ordinarie omvårdnadspersonal och legitimerad personal. Det har ställt höga krav på enhetschefer och samordnare som behövt ägna stor del av sin arbetstid, i vissa fall övertid, åt att bemanna då Bemanningseenheten i högre utsträckning skickat tillbaka och/eller avslagit beställningar pga. att timvikarier har saknats. Arbetsledning i beredskap har belastats hårt, framför allt under helger, så till vida att den chef som varit i beredskap måste hantera de uppdrag Bemanningseenheten inte kunnat lösa. I förekommande fall har kunder drabbats, direkt eller indirekt, av problemen med att bemanna och i ett fall under året har detta renderat i en Lex Sarah-rapportering. Sammantaget har situationen fått allvarliga konsekvenser både på ekonomi, arbetsmiljö och kundkvalitet.

Analys av indikatorerna

Socialstyrelsens brukarundersökning har ej genomförts under 2021 som tidigare rapporterat. Ingen uppföljning av indikatorer under målet kan därför ej ske.

Indikator	Utfall	Målvärde	Status
Andel äldre som uppger att personalen alltid eller oftast tar hänsyn till åsikter och önskemål. Hemtjänst	—	90 %	

Indikator	Utfall	Målvärde	Status
Andel äldre som uppger att personalen alltid eller oftast tar hänsyn till åsikter och önskemål. Vård- och omsorgsboende	—	82 %	
Andel äldre som uppger att de alltid eller oftast kan påverka vilka tider de får hjälp av personalen. Hemtjänst	—	65 %	
Andel äldre som anger att de alltid eller oftast kan påverka vilka tider de får hjälp av personalen. Vård- och omsorgsboende	—	64 %	
Andel äldre på vårdoch omsorgsboende som är mycket eller ganska nöjda med de aktiviteter som erbjuds	—	72 %	
Andel äldre som uppger att det känns mycket eller ganska tryggt på vård- och omsorgsboendet	—	92 %	

Som tidigare under året rapporterats har Socialstyrelsens brukarundersökning ej genomförts under 2021. Detta innebär att ingen av ovan nämnda indikatorer kan följas upp under 2021.

1.2 Ett klimatneutralt Gävle 2035

Nämndens/bolagets verksamheter

Handlingsplaner för fossilfria transporter skulle tas fram under hösten 2021 för att därefter inleda genomförandet av dessa under 2022-25. Aktiviteten har ej genomförts.

Inom hemtjänst, hemsjukvård och natt- och larm tankats dieslbilar med miljödiesel HVO100 istället för fossilt diesel och utbyte av bil sker till elbil. Gävle drift och service rapporterar att de ser ett generellt trendbrott vad gäller inställningen till att välja elbil vid förnyelse av leasingavtal. Digitalisering av arbetssätt och verksamhet har indirekta effekter som bidrar till klimateffektivitet

Miljöarbete vård och omsorgsboenden egenregi

Matsvinnsmätningen genomfördes under v 42. Mätningar gjordes under 5 dagar på lunchen utifrån Livsmedelsverkets nationella metod för mätning av matsvinn.

Under dessa dagar var det 2659 personer som serverades lunch.

Totalt var det 287 kg matsvinn som slängdes vid dessa tillfällen.

Ingen mätning gjordes som kan visa hur mycket mat som äts upp.

Resultatet från matsvinnsmätning år 2021 visar på ett genomsnittligt matsvinn om 108 gram

per person, en liten uppgång jämfört med 2020 års resultat om 103 gram per person. Dock är resultatet lägre än riket generellt (129 gram per person)

Några verksamheter har under en testperiod handlat närodlat och ekologisk potatis från Valbo, istället för att måltidsleverantören Compass-group försett verksamheten med potatis. Testet är ett led i omställningen mot ökad andel närodlat och ekologisk mat.

Inom ett par vård – och omsorgsboenden pågår arbete att minska engångsartiklar till förmån för flergångsprodukter, exempelvis kring hakklappar och underlägg.

Miljökrav vid köp av verksamhet

Vid all upphandling av kärnverksamhet så ställs miljökrav. Beroende på typ av upphandling och verksamhet varierar kraven, från mer generella krav till mer specifika krav utifrån miljöstrategiska programmet målområden. För upphandlad kärnverksamhet följs miljökraven upp årsvis i samband med kvalitetsberättelsen. Generellt går att säga att miljöarbetet hos externa utförare går framåt där samtliga kan redogöra för sitt miljöarbete utifrån kraven i avtalen. För externa utförare av hemtjänst ligger fokuset framförallt på att minska miljöpåverkan från transporter, genom att ställa om fordonsflottan och minska andelen fossilt bränsle. Vad gäller vård – och omsorgsboendena är matsvinn, att förebygga avfall från förbrukningsprodukter så som inkontinensskydd samt sortering av avfall områden man arbetar med, men också kring val av transportmedel vid tjänsteresor.

Analys av indikatorerna

Verksamheterna under nämndens ansvarsområde har inte slutredovisat miljöarbetet i tillräcklig omfattning för att fullt ut kunna bedöma resultatutvecklingen samt om aktiviteter är genomförda eller ej. På grund av pågående pandemi under året har vissa aktiviteter ej kunnat genomföras/slutföras som planerat. En samlad bedömning är att målet delvis är uppfyllt. För att målet Ett klimatneutralt Gävle ska nås till 2035 behövs ökad takt åren framöver.

Indikator	Utfall	Målvärde	Status
Antal genomförda aktiviteter (1)	3	5	Mindre avvikelse

2 Uppföljning av politiska uppdrag

2.1 Omvårdnadsnämnden ges i uppdrag att genomföra ett Äldreomsorgslyft för att möjliggöra fler utbildade undersköterskor och helst komplettera med utbildningsinsatser för såväl fler sjuksköterskor som specialistsjuksköterskor i syfte att minska hyrpersonal och öka kvalitén. Behov av utökad fortbildning i svenska språket hos anställda skall identifieras och om nödvändigt genomföras. Detta i samverkan med kommunstyrelsen och arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden.

Uppföljning uppdrag

Äldreomsorgslyftet har pågått under året med 23 deltagare som har bakgrund som vårdbiträden i hemtjänsten. Fler deltagare har inte kunnat starta äldreomsorgslyftet av flera skäl: svårt att få till APL-platser pga pandemin och högt vikarieberoende, vikariebehovet bedöms också öka med fler deltagare i äldreomsorgslyftet, och då blivit alltför stort. Kompetensutvecklingskurser för

sjuksköterskor har erbjudits tillsammans med HiG och länets övriga kommuner. Språkutbildning på arbetstid för medarbetare med det behovet har genomförts.

En planering för ett mer omfattande projekt under 2022 kring kompetensförsörjning och kompetensutveckling inom äldreomsorgen har genomförts och en särskild projektledare kommer rekryteras inom Valfärd Gävle som är på plats i januari 2022.

2.2 Omvårdnadsnämnden ges i uppdrag att återkomma med en strategi för hur ökade statsbidrag på bästa sätt kommer att höja kvaliteten i äldreomsorgen.

Uppföljning uppdrag

Det finns inom Omvårdnadsnämndens ansvarsområde en lång rad statsbidrag riktade mot nämndens ansvarsområden. Bedömningen är att det vore suboptimerande med en övergripande strategi för ökade statsbidrag generellt eftersom bidragen kan vara oerhört skiftande beträffande omfattning och syfte med vad de ska uppnå. En övergripande strategi skulle behöva vara så generellt skriven att den inte uppfyller något syfte. Sektorn har däremot utarbetat arbetssätt och en systematik för att bevaka vilka statsbidrag som är aktuella och en bedömning sker i varje enskilt fall hur dessa kan användas för att höja kvalitén inom Omvårdnadsnämndens ansvarsområde.

2.3 Omvårdnadsnämnden ges i uppdrag att aktivt arbeta för att Gävle kommun i nära samverkan med Region Gävleborg utveckla arbetet med god och nära vård. Ett särskilt fokus bör läggas på förebyggande insatser som stärker den äldre att bibehålla god hälsa. Utöver förebyggande arbete ska en mer tillgänglig, närmare vård, tillsammans med nya arbetssätt och utökad samverkan, innebära att resurserna inom vård och omsorg kan användas bättre och därmed räcka till fler.

Uppföljning uppdrag

Arbetet pågår och bedrivs på flera organisatoriska nivåer. En gemensam samordnare för kommunerna i länet är rekryterad och finns på plats sedan september. Uppdraget är att bevaka och delta på nationell nivå i arbeten kopplat till nära vård som främst SKR bedriver. Vidare så ska samordnaren bevaka de lokala arbeten som görs ute i respektive kommun. Gävle kommun kommer att ansvara arbetsledning av kommunernas gemensamma samordnare.

Länsledning har tillsatt en gemensam styrgrupp för God och nära vård med representanter från regionen och länets kommuner. Styrgruppen är motor för det länsgemensamma arbetet och rapporterat till Länsledning. Gävle kommun finns med i denna styrgrupp. Styrgruppen kommer bland annat arbeta med de frågeställningar som ingår i det politiska uppdraget.

Lokalt i Gävle kommun är en större översyn av hälso och sjukvårdsorganisationen inledd och berör såväl Omvårdnadsnämnden som Arbetsmarknad- och funktionsrättsnämnden. Syftet med översynen är att säkerställa att Valfärd Gävle har en hållbar hälso- och sjukvårdsorganisation som ger en säker, ändamålsenlig och kostnadseffektiv hälso- och sjukvård av god kvalitet.

Organisationen skall också utformas så att den kan svara mot intentionerna i God och nära vård. Arbetet med god och nära vård kommer att fortsätta under 2022.

2.4 Omvårdnadsnämnden ges i uppdrag att delta i arbetet med att utveckla fler boendelösningar för äldre.

Uppföljning uppdrag

Dialog har förts löpande under hösten 2021 mellan politiska företrädare för berörda nämnder, bolag och styrelser. Uppdraget har förts med till 2022 års kommunplan.

2.5 Omvårdnadsnämnden ges i uppdrag att utreda stärkt samverkan med föreningsliv/ ideell sektor kring träffpunkter för äldre.

Uppföljning uppdrag

En första kontaktetablering har skett med ideella sektorn för dialoger. Samarbete med ideella aktörer pågår sedan tidigare i hög utsträckning. Bl a finns möjlighet för föreningar att nyttja våra lokaler. Samarbete är upprättat med enheten för social hållbarhet vid SG.

2.6 Omvårdnadsnämnden uppdras att i samverkan med kultur- och fritidsnämnden främja äldres hälsa och välmående i en tid av hög isolering genom att möjliggöra "Kultur för äldre" (spegling av uppdrag till Kultur- och fritidsnämnden)

Uppföljning uppdrag

Insatser för att bryta isolering har pågått under hela pandemin i form av anpassade aktiviteter, att kunder har erbjudits digitala alternativt till besök genom surfplattor och skypesamtal samt via streamade evenemang. Via projektet har vård- och omsorgsboendena fått möjlighet att erbjuda kunderna flertalet aktiviteter; Balkongkonserter, dansuppvisning men även aktiviteter i digital form som livestream med Gävle symfoniorkester. Kultur på gatan via studieförbundet Bilda har bjudit på underhållning via musikaliska ungdomar. Kultur för äldre har bidragit till möjlighet att erbjuda kunderna social aktivering vilket har varit framgångsrikt och uppskattat.

3 Uppföljning av privata utförare

Nämnden följer den plan för uppföljning av privata utförare som nämnden tidigare antagit. Uppföljning ingår i arbetet för kvalitetsteamet inom Valfärd Gävles. Inga avvikelser.

4 Resultat och investeringar

4.1 Resultat och investeringar

(mnkr)	Utfall 2021-12-31	Utfall 2020-12-31	Budget helår 2021
Verksamhetens intäkter	227,4	227,6	208,1
Personalkostnader	-811,3	-791,9	-764,1

(mnkr)	Utfall 2021-12-31	Utfall 2020-12-31	Budget helår 2021
Övriga kostnader	-730,3	-668,3	-773,6
Avskrivningar/nedskrivningar	-6,8	-6,5	-7,7
Internränta	-0,7	-0,5	-0,9
Resultat före kommunbidrag	-1 321,7	-1 239,6	-1 338,2
Kommunbidrag	1 338,2	1 201,0	1 338,2
Årets resultat	16,5	-38,6	0,0
Investeringar	7,4	3,0	12,4
Erhållet investeringsbidrag	0,0	0,0	0,0

Resultat och prognosanalys

Resultat

Omvårdnadsnämnden redovisar ett resultat t.o.m. december 2021 på plus 16,5 mnkr.

Den största avvikelsen finns för bemanning inom vård- och omsorgsboenden, där kostnaderna för OB, övertid och inhyrda sjuksköterskor avviker med ca 9,6 mnkr. Ett arbete startades för att se över hantering av scheman och schemaläggning. Uppdraget till arbetsgruppen är att ta fram en kontorsgemensam organisation (Boende samt Stöd i hemmet) för personalplanering/schemaläggning som fungerar som stöd till enhetschefer. I förslaget ska kostnadsberäknade åtgärder med en hemtagningsseffekt om 5 mnkr 2022 finnas med.

Den andra enskilt största avvikelsen i omvårdnadsnämndens resultat avser utökad köp av externa utförd hemtjänst om 11,1 mnkr. Detta avser en volymökning jämfört med budget 2021.

Totalt är merkostnaden för personal på grund av covid-19 under perioden beräknad till 12,3 mnkr för vård- och omsorgsboende och hemtjänst tillsammans. Kostnaderna för inköp av material för skyddsutrustning uppgår totalt till 12,7 mnkr. Detta avser främst handskar, munskydd och visir till personalen. Dessa covid-19 relaterade kostnader täcks dock fullt ut av det utökade kommunbidraget (30 mnkr) som fullmäktige beslutade om i juni 2021.

De största anledningarna till det positiva resultatet för nämnden totalt är att nämnden fått ytterligare ersättningar från Socialstyrelsen om ca 7 mnkr, med anledning covid-19 pandemin från kostnader som uppstod 2020, samt att den höga kostnadsnivån inom vård- och omsorgsboende blev något lägre än prognosen som gjordes vid delår 2.

Mer detaljerade beskrivningar finns i bilaga 1.

Investeringar

Utfallet för investeringsverksamheten inom omvårdnadsnämnden blev ca 7,4 mnkr av en budget på 12,4 mnkr. Utfallet blev något lägre med anledning av förseningar på grund av covid-19 pandemin och skyfallet i augusti.

4.2 Covid-19

Vilka åtgärder som nu genomförs för att hantera Covid-19 samt dess ekonomiska effekter

Se kommentar under resultat.

Effekterna av extern påverkan pga Covid-19 (minskade intäkter, större behov av försörjningsstöd osv). Med en beskrivning av omvärldsfaktorer för innevarande år och kommande år.

Se kommentar under resultat.

4.3 Kommunplan 2021

Hur kan nämnd och sektor säkerställa att förmågan till pågående eller planerat effektiviseringsarbete genomförs

Se kommentar under resultat.

Kommer effektiviseringsarbetet att försenas och vad ger det för ekonomiska effekter

Se kommentar under resultat.

5 Sammanfattning av de väsentligaste händelserna

Pandemins påverkan på omvårdnadsnämnden har under 2021 varit fortsatt betydande och har dominerat dagordningen. Från delår 2 minskade effekterna något, som en effekt av minskat antal smittade kunder (jämfört med årsskiftet 2020/21) och pågående vaccinationer av kunder, medarbetare och i allmänhet. Den fjärde vågen under december ledde ånyo till stora påfrestningar på verksamheten.

Personalomsättning i kombination med pandemi och en ökad vårdtyngd hos äldre multisjuka kunder/patienter har medfört behov av att överanställa och att bemanna vakanta tjänster med bemanningssjuksköterskor. Utöver pandemiläget har arbetet fokuserats på att lämna över från verksamhetschefer till enhetschefer och på att rekrytera och behålla kompetent legitimerad personal med målsättningen att under delår två kunna arbeta med färre eller inga bemanningssköterskor. Målet har inte kunnat uppfyllas pga svårt rekryteringsläge, hög sjukfrånvaro i samband med huvudsemesterperioden och ett ansträngt bemanningsläge för hela sektorn, varför den krisorganisation för legitimerad personal som berör kontor stöd i hemmet och boende har aktiverats igen under sista kvartalet.

Utvecklings- och förändringsarbeten pågår dock och har även rapporterats, bl a vad gäller projekt kring digitala inköp i hemtjänsten.

Ett omfattande arbete med förbättrad personalplanering pågår, som förväntas ge positiva ekonomiska effekter över tid.

För särskilda boenden för äldre finns fortfarande glapp mellan tillgången på lägenheter och vad som efterfrågas, där tillgången för närvarande är större än efterfrågan. Detta kommer hanteras utifrån de förutsättningar som finns under innevarande år (bl a genom plombering av vissa lägenheter), men behöver analyseras djupare. Det finns för närvarande inget klart svar över om detta är en effekt enbart av pandemin eller en typ av förändring.

Inom ramen för nämndens uppdrag kan noteras att arbetet med God och Nära Vård mellan länets kommuner och Region Gävleborg fortsätter i ett relativt högt tempo, där strukturen för nära samverkan kring detta satts och där särskilda strategiska resurser snart finns på plats.

6 Förväntad utveckling

Från nationellt håll kommer starka signaler på att äldreomsorgen behöver utvecklas och förändras, sannolikt utifrån vad som anses ha brustit under pandemin generellt i landet. Arbetet med en ny äldreomsorgslag kommer påbörjas, vilket över tid med stor sannolikhet kommer påverka nämnden.

Demografins kommande förändring är redan känd, men det är likväl värt att notera att antalet medborgare 80 år och över kommer öka fyrsiffrigt de kommande tio åren i kommunen.

De statsbidrag som kommer kommunen tillgodo 2021 direkt till äldreomsorgen, och indirekt genom t ex äldreomsorgslyftet och God och Nära Vård är tillfälliga. Omvårdnadsnämnden har sedan tidigare höga effektiviseringskrav som under pandemin varit svåra att effektuera, men med tanke på den kommande kostnadsutvecklingen (som före pandemin framhållits som en stor kommunal utmaning generellt i landet) behöver Omvårdnadsnämnden sätta ett särskilt fokus på effektivisering och en skarpare diskussion om ambitionsnivå för äldreomsorgen om

nämnden över tid ska kunna klara budgetförutsättningarna.

Organisering av hälso- och sjukvårdsfrågorna (HSL) kommer vara i fokus under 2022 för sektorn för att minska sårbarheten, höja kompetensen och tydliggöra ansvar och mandat.

För att bidra till förbättrad arbetsmiljö har sektor Velfärd ett pågående utvecklingsarbete för att bidra till god arbetsmiljö och goda förutsättningar för chefer inom projektet H-C-L (Hållbart chef- och ledarskap).